

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 248/2026-62

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 10 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov o návrhu navrhovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Lukáč & Co., s. r. o., Železničná 89/10, Považská Bystrica, proti rozhodnutiu Obecného zastupiteľstva obce Slopná č. 5/2026 z 9. februára 2026 takto

r o z h o d o l :

1. Rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Slopná č. 5/2026 z 9. februára 2026 **z r u š u j e** a **v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
2. Obecné zastupiteľstvo obce Slopná **je p o v i n n é** nahradiť navrhovateľovi trovy konania **1014,41 eur** a tieto zaplatiť jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným ústavnému súdu 2. apríla 2026 domáha zrušenia rozhodnutia obecného zastupiteľstva (ďalej len „zastupiteľstvo“), ktorým mu podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) a čl. 9 ods. 6 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“) bola uložená pokuta za to, že ako starosta obce bol v rozpore s čl. 5 ods. 3 ústavného zákona zároveň aj predsedom pozemkového spoločenstva.

II.

2. Obecné zastupiteľstvo obce Slopná uložilo navrhovateľovi vo februári 2026 piatykrát pokutu 10 413,48 eur za to, že ako starosta obce bol v rozpore s čl. 5 ods. 3 ústavného zákona v rokoch 2020 až 2021 aj predsedom pozemkového spoločenstva, a to neuviedol v oznámení podľa ústavného zákona za rok 2020. Podľa čl. 5 ods. 3 ústavného zákona „*verejný funkcionár nesmie byť štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, členom riadiaceho, kontrolného alebo dozorného orgánu právnickej osoby, ktorá bola zriadená na výkon podnikateľskej činnosti,*

okrem valného zhromaždenia a členskej schôdze“. Tieto skutočnosti boli zastupiteľstvu známe už v júni 2021, no z programu jeho zasadnutia boli vtedy stiahnuté. Tomu predchádzala správa predsedu komisie na ochranu verejného záujmu z mája 2021, v ktorej bola táto skutočnosť uvedená a rovnako tak bolo bez ďalšieho konštatované, že za právnickú osobu zriadenú na výkon podnikateľskej činnosti je možné považovať aj pozemkové spoločenstvo. Na to navrhovateľ reagoval v rovnaký mesiac s uznaním, že skutočne neoznámil výkon funkcie predsedu pozemkového spoločenstva. Pritom zároveň uviedol, že v tejto funkcii nepoberal žiadnu odmenu alebo príjem. Zároveň poukázal na výpis z registra pozemkových spoločenstiev, podľa ktorého pozemkové spoločenstvo nepodniká, hoci predtým uviedol protichodnú informáciu o tom, že pozemkové spoločenstvo riadne podniká. Navrhovateľ to následne uzavrel konštatovaním, že mu tieto skutočnosti nie sú jasné.

3. Skutočnosť o tom, že navrhovateľ bol v rokoch 2020 až 2021 starostom a zároveň predsedom pozemkového spoločenstva, bola opätovne predmetom obecného zastupiteľstva v marci 2023. Následne zastupiteľstvo štyrikrát navrhovateľovi uložilo pokutu, no všetky tieto jeho rozhodnutia boli zrušené nálezmi ústavného súdu (I. ÚS 415/2023, II. ÚS 174/2024, II. ÚS 582/2024, I. ÚS 301/2025).

III.

4. Navrhovateľ uvádza, že ústavný zákon neporušil, keďže pozemkové spoločenstvo nie je právnickou osobou zriadenou na výkon podnikateľskej činnosti tak, ako to predpokladaná čl. 5 ods. 3 ústavného zákona, a ide o subjekt založený pre účely obhospodarovania spoločných nehnuteľností. Namieta, že rozhodnutie zastupiteľstva je nedostatočne odôvodnené. Poukazuje na nález ústavného súdu (II. ÚS 542/2017) a predchádzajúce nálezy ústavného súdu v jeho veci. Osobitne namieta, že zastupiteľstvo sa vôbec nezaoberalo jeho vyjadrením a nereagovalo na to, že podľa neho pozemkové spoločenstvo nie je zriadené na podnikateľskú činnosť.

5. Navrhovateľ uvádza, že zastupiteľstvo mu ani pred návrhom namietaným rozhodnutím neumožnilo vyjadriť sa. Nezaoberalo sa jeho vyjadrením, ktoré predložil 4. februára 2026 v zalepenej obálke, ktorá na zastupiteľstve 9. februára 2026 nebola otvorená. Zastupiteľstvo tak na jeho vyjadrenie ani nemohlo prihliadnuť. Podľa navrhovateľa neobstojí argumentácia o tom, že jeho vyjadrenie bolo doručené po lehote, keďže konanie podľa ústavného zákona sa nekoncentruje. K tomu uvádza, že o uložení pokuty malo zastupiteľstvo rozhodovať na zasadnutí 17. novembra 2025, na ktorom vystúpil, no zastupiteľstvo na jeho vyjadrenie v rozhodnutí neprihliadlo a na zasadnutie 9. februára 2026 sa pre zdravotný stav nemohol dostaviť. Ďalej namieta výšku pokuty, keďže jeho mzda starostu v roku 2019 bola len 20 220,35 eur, a nie 20 826,97 eur.

6. Podľa navrhovateľa zastupiteľstvo mu nemohlo uložiť pokutu, keďže jeho funkčné obdobie starostu skončilo v decembri 2022 a podľa čl. 3 ods. 1 ústavného zákona verejným funkcionárom prestal byť v decembri 2023. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu (PLZ. ÚS 4/2022). Je toho názoru, že v rozpore s požiadavkou právnej istoty je neobmedzené trvanie možnosti uloženia pokuty podľa ústavného zákona, a zdôrazňuje, že samotná dĺžka konania poznačila jeho zdravotný stav, čo je v rozpore s jeho ústavnými právami. V tejto súvislosti poukazuje na lehoty, do uplynutia ktorých možno vyvodiť zodpovednosť za priestupky a rôzne správne delikty.

7. K návrhu navrhovateľa sa nevyjadrilo zastupiteľstvo, ale advokátom zastúpená obec, ktorá uviedla, že návrh na ústavný súd nie je účinný prostriedok nápravy, ktorým je správna žaloba (§ 348 Správneho súdneho poriadku), keďže preskúmať zákonnosť uznesenia zastupiteľstva môže prokurátor. Podľa obce navrhovateľ nenapáda rozhodnutie obce, ale uznesenie zastupiteľstva, ktoré bolo podkladom rozhodnutia. Nekonal tak podľa poučenia v rozhodnutí obce. Podľa obce nebol dôvod na to, aby sa zastupiteľstvo zaoberalo tým, či právnická osoba je zriadená na podnikateľskú činnosť, keďže to nevyplýva z rozhodnutia ústavného súdu (I. ÚS 301/2025), v ktorom ústavný súd uviedol, že zo spisu a vyjadrenia navrhovateľa nevyplýva, že by takúto výhradu uplatnil v pôvodnom konaní, ale že tvrdil opak, teda konštatoval výkon podnikateľskej činnosti pozemkového spoločenstva. V zmysle tohto rozhodnutia nemožno vzhľadom na právny rámec prieskumu podľa čl. 10 ods. 3 ústavného zákona v tomto konaní úspešne uplatniť námietku, ktorá nebola uplatnená v pôvodnom konaní.

8. K tvrdeniu navrhovateľa, že zastupiteľstvo nedodržalo právne názory ústavného súdu, vrátane potreby umožniť mu vyjadriť sa, náležite zistiť skutkový stav a riadne a úplne odôvodniť svoje úvahy, obec odkazuje na dôvodovú správu k uzneseniu č. 5/2026, zápisnicu zo zastupiteľstva z februára 2026 a rozhodnutie obce a opakuje, že zastupiteľstvo odstraňovalo len tie nedostatky podľa nálezu ústavného súdu (I. ÚS 301/2025). Navrhovateľ bol poučený o možnosti účasti na zastupiteľstve a riadne vyzvaný na vyjadrenie, čo ignoroval. K tomu nedošlo a namiesto toho zaslal len zapečatenú obálku jednému z poslancov, ktorá bola vzatá na vedomie. K tvrdeniu navrhovateľa, že obec nezohľadnila jeho námietky na zasadnutí zastupiteľstva v novembri 2025, obec odkazuje na to, že starostka na ňom informovala o rozhodnutí ústavného súdu a navrhla ďalšie konanie v tejto veci na najbližšom riadnom zasadnutí zastupiteľstva.

9. Obec tvrdí, že sa v rozhodnutí v priebehu zastupiteľstva a aj v zápisnici riadne vysporiadala s tým, že obálka nebola otvorená a že na zastupiteľstve nedošlo k oboznámeniu sa s jej obsahom. Navrhovateľ mal vedieť, že jeho podanie nebude čítané a mal byť prítomný na zastupiteľstve, kde svoje podanie mohol prečítať. S ohľadom na jeho správanie tak obec konala hospodárne. K obštrukčnému doručovaniu obálky poslancovi zastupiteľstva obec odkazuje aj na zápisnicu a zvukovú nahrávku z februára 2026. Ku koncentračnej zásade obec uvádza, že šlo o riadne a hospodárne konanie bez prieťahov s cieľom vyhnúť sa obštrukciám navrhovateľa. Ak by koncentračnú zásadu obec nemohla použiť, umožnilo by to navrhovateľovi obštrukcie.

10. K tvrdeniu navrhovateľa o jeho príjmoch a následnému nesprávnemu výpočtu pokuty v náleze ústavného súdu obec uvádza, že navrhovateľ zavádza, keďže výpočet výšky pokuty je uvedený v rozhodnutí. V zmysle ústavného zákona sa vychádzalo z ročného príjmu navrhovateľa za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie. Obec ako absurdný odmieta aj argument, že pokuta bola uložená po tom, keď mu zanikol status verejného funkcionára podľa ústavného zákona. Ide o konanie začaté už v roku 2023, o ktorom nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.

IV.

11. Zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom svojej funkcie

a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech (IV. ÚS 177/07, III. ÚS 141/2010, II. ÚS 188/2014). Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je osobitným konaním upraveným ústavným zákonom, v rámci ktorého oprávnený orgán rozhoduje o právach a povinnostiach verejných funkcionárov podľa čl. 4 až 8 ústavného zákona (III. ÚS 229/2017, II. ÚS 315/2018). V takomto konaní musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona). Orgán verejnej moci, ktorý vo veci koná, vydáva rozhodnutie, ktoré musí spĺňať všetky kritériá vyžadované právnou úpravou.

12. K tvrdeniu obec, že návrh navrhovateľa nie je účinným prostriedkom nápravy, je nutné uviesť, že čl. 9 ods. 1 ústavného zákona stanovuje ako orgán konajúci vo veci ochrany verejného záujmu obecné zastupiteľstvo. Proti jeho rozhodnutiu z februára 2026 smeruje návrh na prieskum ústavným súdom v zmysle čl. 10 ods. 3 ústavného zákona, na ktorý je navrhovateľ oprávnený bez toho, aby sa najprv obrátil na správny súd.

13. Pokiaľ ide o konkrétne námietky navrhovateľa, je vhodné najprv pripomenúť, že v jeho veci existovala všeobecne formulovaná oznamovacia povinnosť podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona, ktorú mal splniť, keďže bol ako starosta obce zároveň predsedom pozemkového spoločenstva, ktorú nepochybne možno zaradiť pod okruh subjektov uvedených v písm. c) čl. 7 ods. 1 ústavného zákona. Toto ustanovenie hovorí o orgánoch právnických osôb vykonávajúcich podnikateľskú činnosť, ako aj o orgánoch iných právnických osôb. Zároveň z toho plynie, že navrhovateľ mal uviesť aj to, či má z uvedených funkcií príjem, a to, od ktorého dátumu sa ujal výkonu tejto funkcie. Túto povinnosť navrhovateľ jednoznačne nesplnil v súlade s ústavným zákonom a k jej splneniu došlo až po tom, keď na to upozornila komisia na ochranu verejného záujmu.

14. Článok 5 ústavného zákona následne prísne postihuje skutočnosť, ak verejný funkcionár vykonáva funkcie nezlučiteľné s ústavou, zákonmi alebo pokiaľ vykonáva podnikateľskú činnosť. Práve čl. 5 ods. 3 ústavného zákona, teda skutočnosť, že navrhovateľ nesmel byť štatutárnym alebo iným orgánom právnickej osoby, ktorá bola zriadená na výkon podnikateľskej činnosti, tvorila právny základ pre uloženie pokuty. Otázka, či pozemkové spoločenstvo, ktorého predsedom bol navrhovateľ, predstavuje právnickú osobu zriadenú na výkon podnikateľskej činnosti pre účely uloženia pokuty z dôvodu porušenia čl. 5 ods. 3 ústavného zákona, však v rozhodnutí zastupiteľstva doteraz nebola odôvodnená ani vyriešená. Zastupiteľstvo, navrhovateľ a následne opakovane aj ústavný súd len zhodne uznali, že navrhovateľ si nesplnil povinnosť informovať o tom, že skutočne bol predsedom pozemkového spoločenstva, čo je jednoznačne povinnosť vyplývajúca z čl. 7 ods. 1 písm. c) ústavného zákona. Preto je nutné predchádzajúce rozhodnutia ústavného súdu vo vzťahu k navrhovateľovi ďalej argumentačne rozvinúť a explicitne objasniť nedostatok pri ukladaní pokuty za porušenie ústavného zákona.

15. Pritom je nutné uviesť, že primárnou úlohou a podstatou pozemkového spoločenstva je obhospodarováť spoločné nehnuteľnosti. Keďže spoločná nehnuteľnosť spravidla pozostáva z poľnohospodárskych či lesných pozemkov, a keďže medzi spoločne obhospodarované nehnuteľnosti spravidla patria poľnohospodárske či lesné pozemky, § 19 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“) ustanovuje, že spoločenstvá *môžu* vykonávať poľnohospodársku

prvovýrobu a s ňou súvisiace spracovanie alebo úpravu poľnohospodárskych produktov, resp. môžu hospodáriť v lesoch a na vodných plochách. Výkon činností podľa § 19 ods. 1 zákona o pozemkových spoločnostiach možno považovať za podnikanie, pri ktorej musí spoločnosť dodržiavať povinnosti ustanovené právnym poriadkom. V tomto prípade spoločnosť podľa § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka podniká na základe iného ako živnostenského oprávnenia, t. j. podľa zákona o pozemkových spoločnostiach. Z toho plynie, že pozemkové spoločnosť nemusí nevyhnutne vykonávať aj podnikateľskú činnosť, a teda nie je podnikateľským subjektom za každých okolností, ale len v prípade, že vykonáva konkrétne činnosti predpokladané zákonom. Pozemkové spoločnosť tak nie je právnická osoba zriadená na výkon podnikateľskej činnosti, ale v rámci svojej existencie a fungovania môže vykonávať podnikateľskú činnosť.

16. Pokuta pre porušenie čl. 5 ods. 3 ústavného zákona tak bola uložená bez posúdenia podmienky, či je právnická osoba zriadená na podnikateľskú činnosť. V ďalších rozhodnutiach zastupiteľstva sa už len odkazuje na to, že ani sám navrhovateľ nepoprel, že by si nesplnil povinnosti podľa ústavného zákona. K uvedenému záveru by však malo zastupiteľstvo dospieť bez ohľadu na názor alebo súhlas navrhovateľa. Otázka, či pozemkové spoločnosť je právnická osoba zriadená na výkon podnikateľskej činnosti, nie je vyriešená tým, ako na ňu odpovedá navrhovateľ alebo či ju navrhovateľ namietal alebo nenamietal, ale vyplýva z posúdenia a výkladu relevantných právnych noriem. Argumentácia obce, že navrhovateľ najprv neodmietal, že by k porušeniu ústavného zákona došlo, nemôže odôvodniť odpoveď na otázku, či existoval hmotnoprávny základ na to, či starosta výkonom predsedu pozemkového spoločnosti porušil svoju povinnosť podľa čl. 5 ods. 3 ústavného zákona a či mu mala byť uložená pokuta.

17. Z vyjadrenia navrhovateľa z mája 2021, na ktoré odkazuje obec a z ktorého má vyplývať jeho priznanie o podnikateľskej činnosti pozemkového spoločnosti, je zrejmé jedine vnútorná protirečivosť jeho argumentácie s následným konštatovaním nejasnosti, či pozemkové spoločnosť vykonáva alebo nevykonáva podnikateľskú činnosť. Z tohto vyjadrenia zároveň plynie, že v registri pozemkových spoločností je uvedené, že v prípade pozemkového spoločnosti, ktorého predsedom bol navrhovateľ, bola uvedená poznámka, že podnikateľskú činnosť podľa § 19 zákona o pozemkových spoločnostiach nevykonáva. Zároveň nie je zjavné, či ide o § 19 zákona o pozemkových spoločnostiach ako celok, alebo sa týka len § 19 ods. 3, ktoré stanovuje, že pozemkové spoločnosť môže vykonávať aj inú podnikateľskú činnosť. Zastupiteľstvo sa však uvedeným vôbec nezaoberalo a pri ukladaní pokuty už len opakuje tvrdenie o tom, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 3 ústavného zákona, a opiera sa len o to, že ani navrhovateľ ďalej porušenie ústavného zákona nerozporoval a že sa vo svojom vyjadrení k porušeniu povinností podľa ústavného zákona priznal.

18. Bolo preto v prvom rade na zastupiteľstve, aby riadne odôvodnilo naplnenie všetkých podmienok pre záver o porušení ústavného zákona a následnom uložení pokuty. Argumentácia, v zmysle ktorej by bolo na navrhovateľovi, aby vyvracal, že ide o právnickú osobu zriadenú na výkon podnikateľskej činnosti, alebo že by bolo rozhodujúce, že navrhovateľ uvádzal mylné, protichodné alebo nezrozumiteľné argumenty o tom, či ide o právnickú osobu zriadenú na výkon podnikateľskej činnosti, nie je správna. Zastupiteľstvo preto tým, že vo svojom rozhodnutí neposúdilo a riadne neodôvodnilo podmienku stanovenú v čl. 5 ods. 3 ústavného zákona, postupovalo a rozhodlo v rozpore s ústavným zákonom. Preto bolo napadnuté rozhodnutie obecného zastupiteľstva zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

19. Zastupiteľstvo tak bude mať povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, ktorým s ohľadom na právne názory uvedené v tomto náleze riadne posúdi, či je splnená podmienka, podľa ktorej v prípade pozemkového spoločenstva, ktorého predsedom bol navrhovateľ, ide o právnickú osobu zriadenú na vykonávanie podnikateľskej činnosti. Rovnako posúdi, či takúto činnosť vykonávalo aj v dobe, keď bol navrhovateľ predsedom pozemkového spoločenstva, a takisto posúdi aj pravdivosť tvrdení navrhovateľa, či poberal v tejto pozícii odmenu, príjem alebo inú formu výhod. To následne zohľadní pri prípadnom uložení pokuty podľa ústavného zákona, pokiaľ nedospeje s ohľadom na svoje zisťovanie a vzhľadom na konkrétne okolnosti navrhovateľa, že pokutu nie je nevyhnutné uložiť. Zároveň umožní, aby sa navrhovateľ dostatočne jasne vyjadril k splneniu alebo nesplneniu podmienky podľa čl. 5 ods. 3 ústavného zákona. Napokon je nutné zdôrazniť, že ukládanie pokút podľa ústavného zákona nemá slúžiť ako osobná odplata nevraživosti života v obci, ale ako účinný nástroj na dodržiavanie povinností podľa ústavného zákona, za ktorých nedodržanie sú uložené primerané sankcie.

20. Vyhovenie návrhu odôvodňuje, aby zastupiteľstvo navrhovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradilo trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu 2 x 396,50 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 15,86 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát navrhovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 1 014,41 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu